

УДК 631.5:338.312:633.854.7

Горбатюк Е. М., аспірант

E-mail: gorbatusyk007@gmail.com

Каленська С. М., доктор сільськогосподарських наук,

завідувач кафедри рослинництва

E-mail: svitlana.kalenska@gmail.com

Гарбар Л. А., кандидат сільськогосподарських наук,

доцент кафедри рослинництва

Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: garbarla@rambler.ru

ВПЛИВ ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ НА ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ СОНЯШНИКА

В агропромисловому виробництві України провідне місце серед технічних культур посідає соняшник – основна олійна культура. На соняшникову олію припадає 98 % від загального виробництва олії в Україні. Соняшник – одна з найбільш прибуткових та високоліквідних культур. А враховуючи те, що виробництво соняшнику на сільськогосподарських підприємствах не завжди супроводжується інтенсифікацією, а в основному ведеться шляхом екстенсивних технологій, то посівні площі під ним останніми роками різко збільшились, що зумовило знищення агрономічно-обґрунтованої структури посівних площ у деяких регіонах України. Нині рівень використання біологічного потенціалу соняшнику є найменшим серед олійних культур і навіть не досягає 50 %. Ефективність функціонування олійножирового підкомплексу України значною мірою залежить від стабільного та ефективного вирощування соняшнику на сільськогосподарських підприємствах.

З появою у виробництві нових гібридів соняшнику особливого практичного значення набуває встановлення для них оптимальних параметрів основних агротехнічних прийомів вирощування, зокрема строків та способів сівби, що дозволить більш повно реалізувати їх біологічний потенціал.

Головною метою роботи було вивчення впливу строків та способів сівби нових гібридів соняшнику на формування продуктивності культури в умовах Степу на чорноземах типових малогумусних. Технологія вирощування культури є загальноприйнятною для зони Степу України за винятком досліджуваних елементів. Предметом дослідження були посіви соняшнику гібридів ‘Форвард’ і ‘Ясон’.

Дослідження проводили відповідно до загальноприйнятих методик. Польові досліді закладали за методом розщеплених ділянок. Дослід трифакторний. Фактор А – гібриди: ‘Форвард’, ‘Ясон’. Фактор В – способи сівби: ширина міжрядь 35, 45, 70 см. Фактор С – строки сівби: 1) ранній – при досягненні температури ґрун-

ту на глибині 10 см 6–8 °С; 2) рекомендований – при 10–12 °С; 3) пізній – при 14–16 °С.

У середньому за роки досліджень найвища урожайність насіння соняшнику була отримана на рівні 3,07–3,14 т/га за сівби з міжряддями 35 см і густоті 55 тис. рослин/га, а найнижча 2,43 т/га – у посівах з міжряддями 70 см за густоти 55 тис. рослин/га, де конкурентні стреси були сильнішими і значна частина рослин мала тонке стебло з дрібними кошиками.

За зменшення ширини міжрядь вищу урожайність соняшник формував впродовж двох років за густоти стояння 55 тис. рослин/га.

УДК 633.174.1; 631.55.032

Грабовський М. Б., кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри технологій у рослинництві та захисту рослин Білоцерківський національний аграрний університет
E-mail: nikgr1977@gmail.com

ПРОДУКТИВНІСТЬ СОРГО ЦУКРОВОГО ПРИ ВИРОЩУВАННІ НА СИЛОС В УМОВАХ ЦЕНТРАЛЬНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Сорго – це високопродуктивна культура, яка має досить широкий спектр можливого використання. Ця культура є важливою і особливо перспективною як з точки зору нарощування обсягів виробництва продукції, так і створення та використання нетрадиційних джерел енергії у сільському господарстві. Сорго цукрове має різнобічне використання і є однією з культур із високим потенціалом біомаси, яка адаптована для вирощування в Україні. Як рослина C_4 сорго володіє високою фотосинтетичною ефективністю і може за короткий термін сформувати потужну біомасу. На сьогодні в Україні сорго цукрове висівають на площі близько 15–20 тис. га, основні області де вирощують цю культуру: Луганська, Донецька, Запорізька, Херсонська, Миколаївська.

Зелена маса сорго завдяки наявності у стеблах та листках великої кількості цукрів (від 10 до 18 % і більше) використовується, як компонент при силосуванні побічної продукції (сухих стебел кукурудзи, шляпок соняшника, гички кормових та цукрових буряків). За кормовою цінністю сорго близьке до кукурудзи, у 100 кг зеленої маси міститься 24–25 кормових одиниць, в еквівалентній кількості силосу – 22–23.

Метою досліджень було визначення продуктивності цукрового сорго при вирощуванні його на силос в умовах центрального Лісо-степу України.

В 2013–2015 рр. на дослідному полі ННДЦ Білоцерківського національного аграрного університету проводились вивчення сорту